

NAȘTEREA LUMII MODERNE. REFORMA RELIGIOASĂ ȘI CONSECINȚELE SALE

Reforma și Contrareforma

- schița lecției -

Definiție: *Reforma a fost o mișcare socio-politică și ideologică de la începutul secolului al XVI-lea, îndreptată împotriva Bisericii Catolice, a cărei principala consecință a fost desprinderea din cadrul său a bisericilor reformate sau protestante.*

Cauzele Reformei:

1. Religioase:

- bogăția excesivă a preoților;
  - cumpărarea și vinderea funcțiilor bisericești;
  - vânzarea indulgențelor;
  - viața scandaloasă a unor papi (exp: Alexandru al VI-lea Borgia):
- * indulgență = rugăciune pentru iertarea păcatelor în schimbul unei sume de bani.

2. economico-sociale:

- taxele mari către Biserică;
- acumularea și folosirea pământului în mod neonest de către Biserica Catolică;
- burghezia dorea o Biserică mai săracă, simplificarea ceremonialului religios și sărbători mai puține.

3. culturale:

- apariția Renașterii și Umanismului;
- tipărirea cărților în limbile naționale.

Rerformatori apuseni:

1. Martin Luther (spațiul german):

- considerat inițiatorul Reformei;
- el a afișat pe ușa Catedralei din Wittenberg (octombrie 1517) 95 de teze împotriva Bisericii Catolice;
- luteranismul s-a răspândit în nordul și în centrul Europei;
- cei care au îmbrățișat principiile lui Martin Luther se mai numesc protestanți pentru că au protestat împotriva întoarcerii la catolicism.

Principiile reformatoare ale lui Martin Luther:

- indulgențele nu au nicio valoare;
- numai credința poate salva sufletul omului;
- Biblia trebuie interpretată după propria conștiință;
- simplitatea ceremonialului religios;
- confiscarea bunurilor bisericești;
- nu acceptă cultul Maicii Domnului, al sfinților, icoanelor, moaștelor;
- refuză celibatul preoților.

2. Ulrich Zwingli

- a fost principatul promotor al Reformei în rândurile populației elvețiene de limbă germană;
- era convins că umanismul creștin trebuie să se bazeze doar pe Biblie; a reușit să-i convingă pe oameni că trebuie eliminat din practicile religioase tot ce nu se întâlnește în Biblie: celibatul, adorarea sfinților, indulgențele, pelerinajele, existența mănăstirilor.
- a obținut de la autoritățile din Zurich închiderea mănăstirilor, iar bunurile confiscate au fost donate școlilor și săracilor.

3. Jean Calvin

- în Franța, s-a resimțit, de asemenea, necesitatea reformării Bisericii Catolice și reînvierea surselor inițiale ale credinței;
- regele Francisc I părea favorabil noilor idei, până la *afacerea afișelor* (1534), când luteranii au lipit până la ușa regelui afișe prin care se cerea înlăturarea messei (liturghiei);
- scandalul l-a obligat pe rege să ia măsuri împotriva protestanților; unul din aceștia, Jean Calvin, instalat la Geneva după 1514, a transformat orașul într-un *oraș-biserică*;
- au fost impuse reguli puritane: puține petreceri și reuniuni mondene, mai puține spectacole de teatru; cerceii de aur și hainele de mătase au fost interzise.

*** Anglicanismul**

- în Anglia, regele Henric al VIII-lea a intrat în conflict cu Roma și s-a proclamat , prin *Actul de Supremație* din 1534, șeful Bisericii Anglicane;
- aceasta a fost scoasă de sub autonomia papei, dar au fost menținute dogma și liturghia catolică;
- mănăstirile au fost desființate, iar averile lor confiscate.

Contrareforma

- Reforma a determinat Biserica Catolică să inițieze Contrareforma și Reforma Catolică, pentru readucerea protestanților sub autoritatea papei și pentru stoparea extinderii confesiunilor reformate;
- pentru refacerea prestigiului Bisericii Catolice, au fost adoptate hotărâri în *Conciliul de la Trento* (1545);
- s-au realizat:
  - a. ridicarea pregătirii clerului;
  - b. dezvoltarea învățământului teologic;
  - c. întemeierea de noi ordine călugărești pentru răspândirea și consolidarea catolicismului (precum *Ordinul iezuit*);
  - d. reorganizarea tribunalului *Inchiziției*;
  - e. crearea unui *Index* cu titluri de cărți interzise pentru credincioși.

Consecințele reformei religioase au fost:

- apariția noilor confesiuni protestante;
- ieșirea de sub autoritatea papei a unor zone întinse în nordul, centrul și vestul Europei;
- dezvoltarea învățământului și a culturii în limbile vorbite de popor.